

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Ondřeje Slavička

Název práce:

Regionální diferenciacie sociálně-ekonomického rozvoje v regiónoch Európskej unie

V práci jsou stanoveny dva hlavní cíle, kterými jsou stanovení pořadí regionů NUTS 2 Evropské unie na základě definovaných skupin ukazatelů socio-ekonomické úrovně a nalezení skupin těchto regionů s podobnou socio-ekonomickou úrovní. K dosažení těchto cílů si autor stanovil pět dílčích úloh, které nazývá dílčími cíli disertační práce. Dále doktorand formuluje související výzkumnou hypotézu.

Ukazatele socio-ekonomické úrovně a analýzy na nich založené jsou rozděleny do čtyř skupin. Tyto skupiny zahrnují ukazatele kvality života, demograficko-ekonomické ukazatele, ukazatele vzdělanosti a ukazatele zaměstnanosti. Analyzovány jsou údaje z různých let. V první skupině jsou u některých ukazatelů analyzovány průměrné hodnoty z let 2008–2010, dále hodnoty z roku 2009 a z roku 2010. Ve druhé skupině jsou hodnoty všech ukazatelů z roku 2010, ve třetí a čtvrté skupině z roku 2012. Protože pro některé regiony nebyly hodnoty známy, bylo provedeno doplnění chybějících hodnot na základě metody k-nejbližších sousedů.

Provedena byla jednorozměrná analýza vybraných ukazatelů, poté byly regiony hodnoceny s využitím metod vícekritériálního hodnocení variant a nakonec byly pomocí shlukové analýzy identifikovány skupiny podobných regionů. Před shlukovou analýzou byla provedena jednak standardizace hodnot, jednak analýza hlavních komponent (z důvodu odstranění vlivu korelovaných proměnných).

Pro každou ze čtyř výše uvedených oblastí sociálně-ekonomické úrovně byl vytvořen jednak celkový ukazatel, jednak jeho normovaná podoba s maximální hodnotou 100. Na základě získaných hodnot bylo stanoveno pořadí regionů NUTS 2. V každé skupině je vždy uvedeno 10 regionů s nejvyššími hodnotami a na mapě Evropy jsou barevně odlišeny regiony s různými kategoriemi hodnot (kategorie jsou vytvořeny po desítkách). Dále jsou uvedeny hodnoty pro regiony ČR a také pořadí těchto regionů v rámci regionů EU. Na závěr každé části jsou charakterizovány jednotlivé státy EU pomocí minimální, maximální a průměrné hodnoty a na mapě Evropy je barevně odlišeno 5 států s nejnižším hodnocením a 5 států s nejvyšším hodnocením. Pořadí všech regionů EU pro všechny čtyři oblasti je uvedeno v příloze práce.

Pomocí Kendallova koeficientu konkordance je posuzována shoda pořadí regionů stanovená pro tyto čtyři oblasti. Bylo zjištěno, že jednotlivé regiony nejsou hodnoceny shodně. V závěru dané kapitoly je provedeno souhrnné hodnocení regionů na základě všech uvažovaných ukazatelů. Byl vytvořen souhrnný ukazatel socio-ekonomické úrovně a také jeho normovaná podoba s maximální hodnotou 100. Byl zopakován postup aplikovaný dříve na jednotlivé oblasti. Pořadí regionů EU na základě souhrnného ukazatele není v práci uvedeno.

Shlukování regionů NUTS 2 bylo provedeno pomocí Wardovy hierarchické metody na základě hlavních komponent získaných v rámci každé ze čtyř oblastí sociálně-ekonomické úrovně. Pro každou z těchto oblastí je v práci zařazen dendrogram. Podle stanoveného kritéria je určen optimální počet shluků a na mapě Evropy jsou státy náležející vytvořeným shlukům barevně odlišeny. Poté jsou získané shluky charakterizovány jednak za pomoci původních ukazatelů, jednak s využitím celkového ukazatele pro danou oblast.

V poslední kapitole autor vyhodnocuje výzkumnou hypotézu. Zjišťuje, že průměrné hodnoty všech souhrnných ukazatelů (celkových ukazatelů v jednotlivých skupinách a souhrnného ukazatele za všechny skupiny dohromady) jsou v regionech NUTS 2, které přistoupily k Evropské unii v roce 2004 a později, nižší než průměrné hodnoty souhrnných ukazatelů v ostatních regionech EU.

Disertační práce je vhodně strukturována, text je na dobré formální úrovni. Je zřejmé, že doktorand má zkušenosti se psaním odborných textů, seznam literatury je precizně připraven, publikace jsou vhodně citovány. Do textu jsou zařazeny vzorce, tabulky a grafy.

Práce má pouze drobné nedostatky formálního charakteru. Například čísla v tabulkách nejsou zarovnána na desetinná místa, resp. jednotky. Na obrázcích 13, 15, 17, 19 a 21 jsou zbytečně uváděná desetinná místa, když jsou intervaly po desítkách (minimální hodnota nemusela být uváděna), na obrázku 21 jsou navíc desetinné tečky místo čárek a jsou uvedena dokonce 4 desetinná místa. Na obrázku 17 jsou intervaly hodnot odlišeny různou úrovní žluté barvy, což je obtížněji odlišitelné než u jiných obrázků.

Na str. 50 v citaci (Haruštiaková, 2012) by správně mělo být (Haruštiaková et al., 2012). Na str. 34 místo „u třech“ mělo být „u tří“. Místo výrazu „vypočítána“ je lépe používat „vypočtena“. V závěru autor uvádí, že byla testována výzkumná hypotéza. Spojení „testovat hypotézu“ se spíše používá ve statistickém významu, v případě výzkumné hypotézy by bylo vhodnější volit jiné slovo, např. „ověřována“.

Závěr. Disertační práce je pečlivě zpracovaná, všechny stanovené cíle byly splněny, získané poznatky jsou podrobně komentovány a interpretovány. Dosažené výsledky lze považovat za vědecký přínos pro obor „Regionální a veřejná ekonomie“. Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

Praha, 26. května 2016

prof. Ing. Hana Řezanková, CSc.
katedra statistiky a pravděpodobnosti
Fakulta informatiky a statistiky
Vysoká škola ekonomická v Praze